

process of mastering a foreign language. The problem of the importance of motivation in the study of each subject has been highlighted. It is stressed that the conviction of the need for mastering the educational material results not only in the final level of students' knowledge, but also in their positive attitude to the future profession. A number of explanations and factors of non-linguistic specialties students' inadequate motivation for foreign language study have been analyzed, they may become an obstacle to successful professional communication in the future. The emphasis is made on the fact that the learning outcomes are much higher when students have motives which reflect the target perspective of mastering a foreign language and are based on understanding of the foreign language importance in the modern world and the possibilities of its use in professional activities. The necessity of formation of cognitive interest as the main motive of educational activity has been indicated, which under certain conditions becomes a personal quality and a means of learning. Particular attention has been paid to the role of a foreign language teacher whose task is to preserve, develop and create non-linguistic specialties students' stable motivation which will guarantee their success in mastering a foreign language. The conclusion has been drawn about the ways of the motivational sphere formation in Profession-Oriented Foreign Language Study, namely: the selection of profession-oriented texts for reading, the use of discussion to revise the topic, the preparation of presentations, the implementation of projects, interviews, writing and presentation of the report in relation to the specifics of the future profession. In the prospect of the further research there is a practical examination of the application of the suggested methods of students' motivational sphere formation and the search for their successful combination with other different methods, means and the latest technologies of teaching.

Key words: cognitive interest, motive, motivation, motivational sphere, Profession-Oriented Foreign Language Study.

УДК 316.454.5

Тетяна Кириченко

КОГНІТИВНИЙ ДИСОНАНС У СИТУАЦІЇ ПЕРЕБИВАННЯ МОВЛЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

У статті висвітлено загальні риси явища когнітивного дисонансу в межах ситуації перебивання в мовленнєвій взаємодії та запропоновано шляхи подолання цього стану. Сформульовано основний принцип подолання когнітивного дисонансу в ситуації перебивання, який відображає інтенційну налаштованість комуніканта, основу для надання переваг певним альтернативам. Окреслено причини, які зумовлюють потребу в дослідженні перебивання інтеракції в рамках теорії когнітивного дисонансу, мету, завдання та методи. Представлено комплексну методику із залученням низки методів: індуктивно-дедуктивного, описового методів, а також дискурс-аналізу, контекстуального та когнітивного аналізу. Встановлено роль когнітивного дисонансу в ситуації перебивання, що виконує функцію регулятора стосунків мовців у комунікації. Запропоновано загальну схему перебігу ситуації перебивання в межах теорії когнітивного дисонансу: причиною перебивання мовцем є неузгодженням в його когнітивній базі, яке спричиняє виникнення когнітивного дисонансу та характеризується мотивуючою функцією; за наявності інтенції щодо зміни наявного дисонантного стану комунікант вдаватиметься до заходів щодо покращення психологічного комфорту та встановлення внутрішньої гармонії. Особливу увагу приділено трьом шляхам подолання когнітивного дисонансу в межах ситуації перебивання мовлення, а саме: зміна власної поведінки, переконань, ставлення до мовця, його висловлення чи ситуації загалом, ставлення, суперечливої точки зору стосовно інформації, яка продукувала дисонанс у когнітивному світі мовця; залучення до власної когнітивної бази нового когнітивного елементу, інформації, яка зможе редукувати або подолати стан дисонансу; редукування значущості власних когніцій (вірувань, відношень, знань). Результати дослідження підкріплені прикладами фрагментів діалогічного мовлення з кінофільмів і творів сучасних британських та американських авторів ХХ–початку ХХІ ст. Наприкінці статті викладено висновки та сформульовано перспективи подальшого дослідження ситуації перебивання в мовленні.

Ключові слова: перебивання, когнітивний дисонанс, комунікація, діалогічний дискурс, інтеракція.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасні наукові розвідки в галузі дослідження дискурсу [1; 5; 9; 12] відображають зростання зацікавленості вчених мовленнєвою взаємодією комунікантів, отже, у поле уваги дослідників потрапляє явище перебивання мовленнєвої комунікації [4; 7; 10; 11; 13], яке сьогодні є невід'ємною частиною спілкування. Незважаючи на загальнозживаність перебивань у мовленні, ситуація перебивання в комунікативній взаємодії, а також причини її виникнення не отримали достатнього висвітлення

у вітчизняній літературі, що зумовлює актуальність цього дослідження. Перебивання як засіб подолання когнітивного дисонансу [3] – це шлях до уніфікації вірувань, знань, переконань, установок у когнітивній картині мовця. Якщо в когнітивній картині комуніканта наявні кванти інформації, що є суперечливими, така ситуація мотивуватиме до зміни власної манери комунікативної поведінки. У цій статті ми маємо за мету дослідити явище когнітивного дисонансу в рамках ситуації перебивання мовлення, а також установити шляхи подолання когнітивного дисонансу. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: 1) виокремити фрагменти дискурсу, в яких зафіксовано явище перебивання; 2) виявити та проаналізувати причини виникнення перебивань у мовленнєвій взаємодії; 3) установити зв'язок ситуації перебивання та явища когнітивного дисонансу; 4) окреслити та охарактеризувати шляхи подолання когнітивного дисонансу в межах ситуації перебивання мовлення; 5) зробити висновки та визначити перспективи подальших досліджень у цьому напрямку.

Методи та методики дослідження. У статті застосовано комплексну методику із залученням низки методів. Індуктивно-дедуктивний метод використано задля осмислення та систематизації теоретичного та практичного матеріалів; описовий метод застосовано для виокремлення фрагментів діалогічного дискурсу та безпосереднього аналізу і пояснення мовленнєвих фактів реалізації перебивання в конкретних комунікативних ситуаціях; дискурс-аналіз у поєднанні з контекстуальним аналізом залучено для встановлення причин виникнення явища перебивання та для окреслення ситуації мовленнєвої взаємодії; когнітивний аналіз задіяно для розкриття когнітивних механізмів перебігу явища перебивання з опорою на мовленнєвий матеріал дослідження.

Результати та дискусії. Когнітивний дисонанс у ситуації перебивання виконує роль регулятора стосунків мовців, що робить можливим безперебійну мовленнєву інтеракцію, відсутність непорозумінь і комунікативних збоїв. Основною ідеєю в рамках теорії когнітивного дисонансу, яка має істотне значення у вивченні явища перебивання, – є ідея досягнення мовцем внутрішньої гармонії. Розглянемо такий приклад:

- (a) *"It's diabolical! They know I have to go along, they've probably told the press already—"*
- (b) *"Justine! Stop! Damn it, you're raving! What's 'diabolical', who's trying to get at you?"*
- (c) *"It was Gabrielle d'Angelle"* [8, с. 20].

Фрагмент демонструє спробу подолання когнітивного дисонансу, який виник як наслідок нерозуміння інформації (а), яку повідомляє комунікативний партнер, через перебивання іншого мовця. Асиметрія в когнітивних картинах мовців полягає в тому, що одна із жінок (Джастін), перебуваючи в стані сильного емоційного збудження, намагається розповісти своїй подрузі та колезі (Френкі), що з нею трапилось, та пояснити всю серйозність проблеми, проте робить це досить невдало, тому її комунікативна партнерка відчуває брак інформативного насичення. Максима манери в доперебивній фазі (а) порушується, що призводить до недотримання Принципу Кооперації. Такий характер репліки доперебивної фази є причиною когнітивного дисонансу в Френкі. Аби досягти узгодженості та впорядкованості у власній когнітивній базі, Френкі перебиває партнерку (b). Комунікативна поведінка Френкі є досить вдалою: вона використовує власне звертання *Justine!* для привернення уваги до себе та своєї репліки; директивний мовленнєвий акт *Stop* покликаний змусити адресата перебивання виконати конкретні дії; вигуківий евфемізм *Damn it* виступає у ролі інтенсифікатора базової ілокутивної сили висловлення, виступаючи у функції вербалізації емоції гніву та злості (як результат когнітивного дисонансу); далі йдуть спеціальні запитання *What's 'diabolical', who's trying to get at you?*, які вживаються для запити конкретної інформації. Така мовленнєва поведінка змушує адресата перебивання прояснити ситуацію (c) (післяперебивна фаза), що допомагає Френкі заповнити інформативну лакуну та позбутись дисонуючого стану в межах цієї комунікативної ситуації.

При перебиванні комунікативного партнера метою мовця є уникнення будь-яких факторів, які можуть призвести до зростання дисонансу в рамках його когнітивного світу. Розглянемо приклад:

(a) *"I try to recapture specific important memories, certain significant moment in my life, recollected in color, in fact—"*

(b) *"Shut up," Tinker said, "you're confusing me"* [8, с. 172–173].

Діалог відбувається у квартирі Тома, який переймається через те, як сприйме дівчина його творіння, тому багато говорить, порушуючи максимум кількості (а), що, своєю чергою, провокує дисонантний стан у його партнерки. У когнітивному фоні дівчини пересікаються та дисонують елементи опису автора картин та її бачення побачених творів мистецтва. Для усунення дисонуючих елементів та попередження стану дисонансу, Тінкер перебиває чоловіка, вдаючись до різкої комунікативної поведінки (b). Особливістю цієї репліки-перебивання є структура: перша частина – це директив *Shut up*, який спонукає партнера до дії (у цьому разі – відсутність дій), а друга частина – це констатив *you're confusing me*, який пояснює першу частину, будуючи у такий спосіб своєрідний когнітивний ланцюжок, що віддзеркалює процес утворення нових когніцій у когнітивній базі мовця. Дисфемізм у першій частині висловлення нейтралізується поясненням у другій, тому можливість дискомфорту, який може відчути комунікативний партнер, мінімізується.

Отож, можемо окреслити загальну схему перебігу ситуації перебивання в межах теорії когнітивного дисонансу: перший ступінь характеризується неузгодженням в когнітивній базі мовця як результат пересікання релевантних елементів. На наступному ступені це спричиняє виникнення когнітивного дисонансу, що характеризується мотивуючою функцією. Далі, за наявності інтенції щодо зміни існуючого дисонантного стану на консонантний, комунікант удаватиметься до заходів, спрямованих на покращення психологічного комфорту. За умови досягнення консонансу, такий комунікант намагатиметься докладати зусиль, аби уникнути схожі ситуації, що можуть спричинити дисонанс у його когнітивній картині. Розглянемо приклад діалогічного дискурсу:

00:04:17 *Joey: (a) I love babies, with their little baby shoes, and their little baby toes, and their little baby hands—*

00:04:25 *(b) Chandler: Ok, you're going to have to stop that, forever!* [14].

У цьому прикладі розмова про дітей (а) стає причиною когнітивного дисонансу Чендлера (перший ступінь), який мотивує його змінити ситуацію, не дослухавши мовця до кінця (b) (другий ступінь). Джої припиняє надокучливі для Чендлера розмови, а тому можемо стверджувати, що адресант перебивання повертається до стану консонансу (третій ступінь), та не потребує інших комунікативних кроків. Отож, можливість досягнення консонансу визначається також і особливостями комунікативної поведінки партнера. Якщо адресант перебивання не повертається до обговорюваної теми, подолати стан когнітивного дисонансу набагато легше, ніж у протилежному випадку.

Ми вважаємо, що є три шляхи подолання когнітивного дисонансу в межах ситуації перебивання мовлення. Першим варіантом є перебивання з одночасною зміною власної поведінки, переконань, відношення до мовця, його висловлення, чи ситуації загалом, зміна ставлення, суперечливої точки зору стосовно інформації, яка продукувала дисонанс у когнітивному світі мовця. Зміну поведінки та переконань у межах конкретного контексту бачимо в такому прикладі:

00:15:46 *Paul: What?! I can't believe you're trying to stifle me! When just 14 hours ago we figured out that that is exactly what my mother was trying to do to me!*

00:15:53 *Rachel: (a) Oh... I'm sorry. I... I-I don't mean – I didn't mean to stifle you. I... This is all just a little overwhelming.*

00:16:05 *Paul: (b) Oh Rachel, I'm so sorry. I didn't mean to overwhelm you. It's just that, when those gates open, you. Hard to close 'em. But they are closed now.*

00:16:22 Rachel: **(c)** *I'm so glad, I'm so glad you shared. (Feeling his shoulder.) And I'm glad that you're done. What do you say we umm—*

00:16:36 Paul: **(d)** *I would really like that (They kiss) [17].*

Пол настільки захопився роздумами про власний прояв емоцій, що зовсім забув про близькі стосунки зі своєю подругою Рейчел. Після невеликої сварки ((a), (b), (c)) з коханою, як тільки вона натякає на близькість, Пол не змушує Рейчел завершувати речення, а перебиває дівчину (d), змінюючи свою манеру поведінки.

Наступний спосіб перебивання комунікативного партнера стосується залученням до власної когнітивної бази нового когнітивного елементу, інформації, яка зможе редукувати або подолати стан дисонансу. Повне позбавлення стану дисонансу може вимагати здійснення низки комунікативних кроків. У наведеному нижче прикладі Росс, перебиваючи Рейчел (b), приймає до власної когнітивної бази елементи її точки зору (a), проте не змінює загального ставлення до ситуації – він все ще вважає, що у нього з Рейчел був розрив у відносинах, а тому він мав право на зраду:

00:15:42 Rachel: **(a)** *You'd be okay if you knew that Mark had kissed me, and been naked with me, and made love to me?*

00:15:51 Ross: *(less sure) Yes.*

00:15:53 Rachel: *You knew that our hot, sweaty, writhing bodies were—*

00:15:56 Ross: **(b)** *La-la-la-la-la! Okay, okay, yeah, I would have been devastated but, I would still want to be with you. Because it's, I mean it's you [15].*

Останній спосіб полягає в редукуванні значущості власних когніцій (вірувань, відношень, знань). Перебиваючи партнера, мовець переконує себе в значущості чи можливості альтернативного розвитку подій. У наступному фрагменті містер Біг, перебиваючи Керрі (a), приймає до власної когнітивної бази можливість іншого розвитку їхніх стосунків як результат незрозумілих для нього висловлювань Керрі з приводу придбання нової квартири:

00:10:48 Big: *It is ours. I bought it for us.*

00:10:51 Carrie: *And that's so amazing, but you bought it, so it's really your place. And if anything were to happen—*

00:11:01 Big: **(a)** *What's going to happen? [2].*

Останній спосіб полягає в трансформації елементів зовнішнього середовища, що спричинили дисонантний стан. На нашу думку, такий спосіб найважчий серед окреслених, адже потребує багато зусиль та високий рівень контролю над навколишнім світом, який існує згідно з власними правилами. Однак манера поведінки відповідно до такого способу найпоширеніша під час перебивання іншого мовця для досягнення консонансу. Розглянемо приклад діалогічного дискурсу:

00:18:50 Rachel: **(a)** *Why don't you just marry her? Oh no, wait a minute you can't, I'm sorry I forgot, she's not a lesbian.*

00:18:59 Ross: **(b)** *You see Amanda and I have a very special—*

00:19:01 Monica: *(interrupting) (c) You have nothing! You're not even going out! You're her baby sitter! You have a 12-year-old girl's job! [16].*

У розмову Рейчел та Росса ((a),(b))втручається Моніка (c), яка перебиває Росса. Моніка відчуває когнітивний дисонанс унаслідок почутого діалогу між Россом та Рейчел, які брешуть один одному. Ідеальним шляхом подолання дисонансу є розкриття правди, що і робить Моніка, змінюючи, отже, зовнішню ситуацію.

На нашу думку, принцип атрактивності [6, с. 153] характеризує явище подолання когнітивного дисонансу в ситуації перебивання в мовленнєвій взаємодії. Означений вище принцип відображає інтенційну налаштованість комуніканта, основу для надання переваг певним альтернативам. Відповідно до принципу атрактивності комунікант, який перебиває партнера, надає перевагу рішенням та манері поведінки, що можна охарактеризувати як

привабливіші чи корисніші на певному ступені комунікації. Розглянемо фрагмент, що містить комплексне перебивання:

(a) *"Frankie, he's my father," Justine said in a low voice.*

"Your what?" I sputtered, too confused to make any sense of her statement. "What the hell are you raving about?"

(b) *"Necker, that bastard, that bloody, bloody rotten man, is my father. Frankie, you heard me the first time."*

(c) *"But... but... Justine... that's the most absurd thing—"*

(d) *"Now don't, do not, ask me anything more about it," Justine continued. "It's not something I can discuss, not now, maybe never. But I'm not delusional. I'm his daughter, God help me. I want nothing to do with him, nothing ever, ever— and now he's found a way to reach me, a way I can't get out of."*

(e) *"But, Justine—"*

(f) *"Frankie, not one question!"*

(g) *"Okay, okay! I'm not saying one word about you and..." I stopped and regrouped, my brain starting to function again [8, с. 21–22].*

Цей приклад ілюструє розмову двох колег (Френкі та Джастін), які є також подругами. Джастін зізнається подрузі, хто насправді є її батьком (a), проте ця тема болюча для Джастін (b). Подруга не йме віри почутому, а тому намагається розвивати цю тему ((c) та (e) – репліки доперебивної фази), що провокує когнітивний дисонанс у Джастін. Згідно з принципом атрактивності своєю вербальною поведінкою Джастін сигналізує партнерці про небажання продовжувати розмову в цьому ключі ((d) та (f)), намагаючись завершити обговорювану тему. Тобто найпривабливіша альтернатива – змусити партнерку припинити подальші розпитування. З цією метою Джастін неодноразово вживає заперечні конструкції (*Now don't, do not, it's not something I can discuss, not now, nothing to do with him nothing ever, not one question*), до того ж, деякі з конструкцій є заперечними формами наказового способу (*don't, do not, ask*), які чітко окреслюють комунікативні вподобання та прагматичні цілі комуніканта. Крім того, адресант перебивання вживає власне звертання *Frankie* (f), яке виконує апелюючу функцію та допомагає змусити адресата повідомлення конкретно відреагувати на сказане. Зауважимо, що в репліках-перебиваннях у цьому фрагменті порушена максима манери, тому що інформація, яку надає адресант перебивання своєму комунікативному партнерові, є не зовсім ясною, зрозумілою та чіткою. Френкі не вдається дізнатись усієї історії з батьком Джастін, що провокує непорозуміння та дисонанс у її когнітивній картині. Крім того, можемо стверджувати, що максима кількості також порушена. Отож, перебивання позначені порушенням Принципу Кооперації.

Варто зазначити, стан когнітивного дисонансу, який провокує мовця перебивати партнера, є характерною ознакою інтрузивних перебивань у ситуації, за якої цей мовець намагається обстояти власну точку зору. Кооперативні перебивання (кооперативні перебивання як прояв згоди і розуміння та кооперативні перебивання в функції прояву допомоги), на противагу, беруть до уваги позицію комунікативного партнера, а також направлені на співпрацю й допомогу. Винятком є кооперативні перебивання-прояснення ситуації (a), які виникають як наслідок дисонансу в когнітивній картині комуніканта та непорозуміннями:

"If you're teasing me I'll—" she threatened him, opening her arms.

(a) *"I'm not that kind of guy, I'm not a tease my little sweetheart, I just wanted to make sure I was welcome [8, с. 233].*

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Причиною виникнення перебивання в мовленнєвій взаємодії є когнітивний дисонанс, пов'язаний зі станом психологічного дискомфорту. Комунікант, який перебиває свого партнера, прагне віднайти гармонію когнітивних репрезентацій поглядів, переконань, суджень, вірувань, знань про певний елемент зовнішнього або внутрішнього світів. Шляхами подолання когнітивного дисонансу є перебивання з одночасною зміною власної поведінки, переконань, ставлення до комуніканта, його висловлення, або ситуації загалом; залучення до власної когнітивної бази нового

когнітивного елементу, що нівелюватиме дисонантний стан; редукування значущості власних когніцій (знань, вірувань, відношень). На нашу думку, наявність когнітивного дисонансу як причини перебивання загалом має позитивне значення на перебіг інтеракції, адже є свідченням прагнення внутрішніх або зовнішніх змін, бажання усунути дисонуючі елементи, присутні в інтеракції. Однак умовою успішного досягнення консонансу є конструктивний, а не деструктивний внутрішній конфлікт. Перспективою подальшого дослідження є вивчення вікових характеристик перебивання, а також стратегій і тактик, які застосовуються при реагуванні на перебивання мовлення, що дасть змогу зосередити увагу на факторі адресата.

References

1. Batsevych, Florii. 2010. *Narysy z lingvistychoi pragmatyky*. Lviv: PAIS.
2. Darren Star Productions. 2008. "Sex and the City". Accessed January 10. <http://putlocker.is/watch-sex-and-the-city-online-free-putlocker.html>.
3. Festinger, Leon. 1957. *Theory of Cognitive Dissonance*. Stanford: Stanford University Press.
4. Hodgetts, Helen., and Dylan Jones. 2006. "Interruption of the Tower of London task: Support for a Goal-activation Approach". *Journal of Experimental Psychology* 135:103–115.
5. Karasik, Vladimir. 2000. "Struktura institutsionalnogo diskursa". *Problemy rechevoi komunikatsii*. Saratov: Izdatelstvo Saratovskogo universiteta 25–33.
6. Kazydub, Nadezhda. 2014. "Kognitivnye osnovy ko-adaptatsii modelei narodnoi yazykovoi kategorizatsii". *Vestnik Irkutskogo gosudarstvennogo lingvisticheskogo universiteta* 1(26):151–157.
7. Kennedy, Carol., and Carl Camden 1983. "A New Look at Interruptions." *Western Journal of Speech Communication* 47:45–58.
8. Krantz, Judith. 1985. *Spring Collection*. New York: Bantam Books.
9. Makarov, Mikhail. 2003. *Osnovy teorii diskursa*. Moskva: Gnozis.
10. Murray, Stephen. 1985. "Toward a Model of Members' Methods for Recognizing Interruptions". *Language in Society* 14(1):31–40.
11. Shahovskii, Viktor., and Alla Tsoi. 2012. "Rechevoy perebiv kak marker neekologichnoi biznes-kommunikatsii". *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta* 10(125):145–150.
12. Shevchenko, Iryna. 2005. "Kognityvno-pragmaticzni doslidzhennya diskursu". *Diskurs yak kognityvno-komunikatyvnyi fenomen*. Harkiv: Konstanta. 105–117.
13. Tiurina, Svetlana. 2003. "Leksiko-foneticheskie harakteristiki svyazuyuschih elementov diskursa v angliiskoi delovoi rechi (na materiale fraz vezhlyvogo preryvaniia razgovora)". PhD diss., Ivanovo.
14. Warner Brothers Television. 1995. "Friends 1/12." Accessed January 10. <http://putlocker.is/watch-friends-tvshow-season-1-episode-12-online-free-putlocker.html>.
15. Warner Brothers Television. 1997. "Friends 3/16." Accessed January 10. <http://putlocker.is/watch-friends-tvshow-season-3-episode-16-online-free-putlocker.html>.
16. Warner Brothers Television. 1997. "Friends 4/5." Accessed January 10. <http://putlocker.is/watch-friends-tvshow-season-4-episode-5-online-free-putlocker.html>.
17. Warner Brothers Television. 2000. "Friends 6/23." Accessed January 10. <http://putlocker.is/watch-friends-tvshow-season-6-episode-23-online-free-putlocker.html>.

Кириченко Татьяна. Когнитивный диссонанс в ситуации перебивания речи и пути его преодоления.

В статье освещены общие черты явления когнитивного диссонанса в пределах ситуации перебивания в речевом взаимодействии и предложены пути преодоления этого состояния. Сформулирован основной принцип преодоления когнитивного диссонанса в рамках ситуации перебивания, который отражает интенционный настрой коммуниканта, основу для предоставления преимуществ определенным альтернативам. Определены причины, обуславливающие необходимость в исследовании перебивания в рамках теории когнитивного диссонанса, очерчены цели, задачи и методы исследования. Представлена комплексная методика с привлечением ряда методов: индуктивно-дедуктивного, описательного методов, дискурс-анализа, контекстуально и когнитивного анализа. Установлена роль когнитивного диссонанса в ситуации перебивания, выполняющего функцию регулятора отношений. Предложена общая схема ситуации перебивания в рамках теории когнитивного диссонанса: причиной перебивания является несогласование в когнитивной базе коммуниканта, которое влечет за собой возникновение когнитивного диссонанса и характеризуется мотивирующей функцией; при наличии интенции по изменению существующего диссонантного состояния коммуникант прибегает к мерам по улучшению психологического комфорта. Особое внимание уделено трем путям преодоления когнитивного диссонанса в пределах ситуации перебивания, а именно: изменение собственного поведения, убеждений, отношения к говорящему, его высказыванию, или ситуации в целом, противоречивой точки зрения относительно информации, которая стала причиной диссонанса; привлечение к собственной когнитивной базе нового когнитивного элемента, информации, которая сможет редуцировать или преодолеть состояние диссонанса; редуцирование значимости собственных когний (верований, отношений,

знаний). Результаты исследования подкреплены примерами диалогической речи из кинофильмов и произведений современных британских и американских авторов XX – начала XXI века. В конце статьи представлены выводы и сформулированы перспективы дальнейшего исследования перебиваний в речевой интеракции.

Ключевые слова: перебивание, когнитивный диссонанс, коммуникация, диалогический дискурс, интеракция.

Kyrychenko Tetiana. Cognitive Dyssonance in the Situation of Speech Interruption and the Ways of its Overcoming. The article covers the general features of the phenomenon of cognitive dissonance in the context of interruptions in speech and elucidates the ways of its overcoming. The basic principle of overcoming cognitive dissonance is formulated, which reflects the intentional mood of the communicant. The reasons that determine the need for the interruption study in the framework of the theory of cognitive dissonance are determined, as well as the aims, tasks and methods of the research are outlined. The complex methodology is presented with the use of a number of methods: inductive-deductive, descriptive methods, as well as discourse analysis, contextual and cognitive analysis. The role of cognitive dissonance in the situation of speech interruptions, which performs the function of the regulator of communicators' relations, is established. The general flow scheme of the interruption situation within the framework of the cognitive dissonance theory is proposed: the reason for interruption is the discrepancy in cognitive basis of the communicant, which entails the emergence of cognitive dissonance; if there is an intention to change the existing dissonant state, the communicant resorts to measures to improve personal psychological comfort. Particular attention is paid to three ways of overcoming cognitive dissonance in the context of the interruption, namely: changing their own behaviour, beliefs, attitudes towards the speaker, his/her statement, or the situation in general, a relationship, a controversial point of view regarding the information that has become the cause of dissonance in the cognitive world; involving a new cognitive element to the cognitive base, information that can reduce or overcome the state of dissonance; reducing the significance of their own cognitions (beliefs, relationships, knowledge). The results of the research are bolstered with the examples of dialogical discourse taken from the movies and works of contemporary British and American authors of the XX – XXI centuries. At the end of the article conclusions are presented and prospects for the further study of the interruptions in speech interaction are formulated.

Key words: interruption, cognitive dissonance, communication, dialogical discourse, interaction.

УДК 811.111'373'42

Юлія Кишеня

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ УКРАЇНА ДЛЯ ІНОЗЕМНОЇ АУДИТОРІЇ

Human dignity is what makes Ukraine's heart beat and Ukraine's mind look toward a new and better version of itself

Petro Poroshenko

Дослідження присвячене вивченню концепту УКРАЇНА на матеріалі текстів англomовних промов Президента України Петра Порошенка 2014 – 2018 років. Актуальність теми зумовлюють декілька факторів. По-перше, це велика концентрація міжнародної уваги до подій та життя в Україні у зв'язку з президентськими та парламентськими виборами 2019 року. По-друге, це стрімкий розвиток лінгвоконцептології, пов'язаний зі зростанням наукового інтересу до побудови концептуальної картини світу, до вивчення базових концептів кожної окремої культури, до яких і належить концепт УКРАЇНА. У роботі визначено місце концепту УКРАЇНА серед інших базових концептів української культури, встановлено, що він належить до підгрупи соціальних концептів; зазначено ключові слова-репрезентанти цього концепту в досліджуваних одиницях дискурсу та ім'я концепту – UKRAINE; проведено фреймовий аналіз концепту УКРАЇНА, акцент зроблено на заповненні слотів посесивного фрейму, який демонструє характеристику мінливості, властиву соціальним концептам. Заповнені слоти посесивного фрейму окреслюють сильні та слабкі сторони України як держави, вказують на певні напрями та перспективи розвитку для процвітання України в майбутньому. В кінцевому результаті здійснено спробу висвітлити образ України, який вписується в загальну картину світу в свідомості іноземців через вербалізацію концепту УКРАЇНА.

Ключові слова: лінгвоконцептологія, концепт, базовий концепт культури, слова-номінатори концепту, фрейм, фреймовий аналіз.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сьогодення України – це стрімке, активне налагодження міжнародних зв'язків та відносин на політичному, економічному,